

Fris-Info 2 – 2020

FRIS-Info

Foto: Peter Nyblom

FRIS-Info

Innehåll:

- **Ordförande har ordet**
- **Midsommar en tradition**
- **Årsmötet framflyttat**
- **Digital Kulturnatt Stockholm**
- **Styrelsemöte i Uppsala**
- **Intervju med Tom Moring**
- **Kalendarium**

Ordförande har ordet

Ur led är tiden! Det sa Shakespeare för drygt 400 år sedan och vad annat kan vi säga nu? Inget är som det brukar! Pandemi, karantän, riskgrupper, anti-kroppar, immunitet, listan kan göras lång på alla ord som vi dagligen matas med och om vi sen lägger till alla braskande rubriker med statistik, vad som är bra och inte bra, vad som gjorts och inte gjorts så tar det aldrig slut. Lite tröttsamt börjar det bli att öppna tidningar och nyhetssajter!

Men hav förtröstan, allting brukar ha ett slut även om det just nu känns mörkt och dystert. Jag upplever bristen på fysiska sociala sammankomster som den som påverkar mig mest! Digitala möten och korrespondens via telefon och internet kan många gånger vara bra men fysiska möten mellan människor kan aldrig helt ersättas av dessa! Fysiska möten ger så mycket mer. Hur lätt är det inte att det skrivna ordet tolkas fel som sen leder till förvecklingar.

Fris årsmöte blev inställt vilket gör att jag och några fler förtroendevalda nu "sitter på" overtid. Det var inte min plan men oförutsedda händelser måste hanteras. Samma sits gäller för alla förtroendevalda och jag vill rikta ett stort tack till alla i styrelsen för de insatser som görs med de uppgifter som ändå måste hanteras.

Vi har haft ett styrelsemöte via mejl där vi hade en fråga att besluta om och det var att ställa in årsmötet. Vi har haft två styrelsemöten per telefon med tämligen normala dagordningar. Telefonmöten kräver mer förberedelser och bättre mötesordning så arbetsbördan på styrelsen har inte blivit mindre i dessa pandemitider.

Nu väntar oss alla en välbehövlig paus för att samla krafter inför den kommande hösten med förhoppningar om att det åter ska vara möjligt med fysiska möten.

Inger Nyblom
Förbundsordförande

*Fris önskar Er alla en så härlig
och avkopplande midsommar
och sommar som det kan bli
under rådande omständigheter!*

Midsommar – Traditioner!

Hur firar vi midsommar i år? Kommer det vara möjligt att göra som traditionen bjuder? Kommer 2020 att vara ett i allt annorlunda år för att samlas och tillsammans delta i traditionsbundna och kulturella sammankomster.

Bilden på framsidan visar ett midsommarfirande i Söderbärke för en del år sedan. Det sker fortfarande på samma sätt där. Men hur är det finlandssvenska firandet? Finns det skillnader i midsommarfirandet mellan Finland och Sverige? Såklart att det finns och också en hel del likheter! Det finns också en hel del lokala skillnader i båda länderna. Mycket firande är också individuellt vilket säkert beror på människornas stora rörlighet och kulturella kompromisser.

FRIS-Info

För en del är det viktigt med björkar vid förstubron och en matta av björnmossa att torka av skorna på. Många blommor ska det vara, i alla fall sju stycken att lägga under huvudkudden till natten. När det gäller maten så är väl nypotatis ett måste och därtill sill och gräddfäfil och till efterrätt jordgubbar med vispad grädde.

Midsommarbrador tänds på många håll men kanske inte i Österbotten där det är påskbrador istället och även vid villaavslutningen i slutet på augusti. Bastubadet med tillhörande dopp i sjön är för många ett måste.

Midsommarstången är kanske det viktigaste av allt! Inte minst för barnen som gärna dansar till små grodorna och andra dansvisor runt stången med ackompanjering av spelmansmusik. I Sverige är det tradition att bära folkdräkt och på många ställen uppvisas traditionell folkdans.

En perfekt midsommar innehåller varmt och vackert väder, god mat, goda vänner och för det mesta, ett ofrånkomligt inslag av mygg och knott!

Sammanfattningsvis är det nog inte så stor skillnad på midsommarfirandet i Finland och Sverige! Ett trivsamt firande är alltid rätt!

Mina helt personliga tankar och upplevelser av midsommarfirande!

Inger Nyblom! Glad Midsommar!

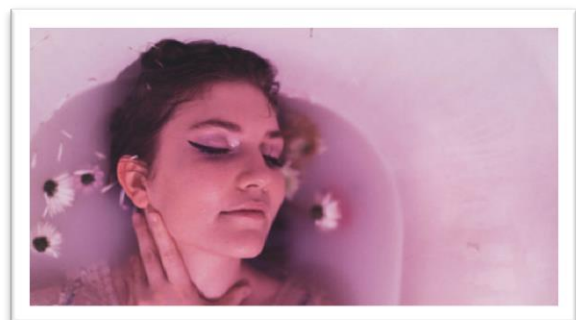
Fris årsmöte genomförs i höst

Årsmötet som skulle genomförts i april ställdes in på grund av pandemi-restriktionerna.

Vår plan är nu att under hösten, närmare bestämt den 24–25 oktober samlas för en kombination av årsmöte och höstmöte. Fris satsar först och främst på att det ska vara fritt att träffas fysiskt och vår förhoppning är att läget ska vara sådant att det blir möjligt.

Premiär för digital kulturnatt

Den 18 april hölls världens första digitala Kulturnatt Stockholm. Som en del av den tilltänkta årsmöteshelgen skulle Fris ha arrangerat [Finntastic 2020](#) tillsammans med övriga organisationer i planeringsgruppen. På grund av covid-19 ställdes arrangemanget in, men i samband med tillkännagivandet meddelade dock huvudarrangören Kulturnatt Stockholm att en digital version skulle hållas istället. Med kort varsel tog 29 digitala aktörer - däribland Finntasticgänget - tillfället i akt att skrapa ihop ett digitalt kulturutbud.

Finlandssvenska Mareys klipp till låten "Lagoon" visades mer än 2 000 gånger under den digitala kulturnatten. Foto: Samuel Salminen

Under Finlandsinstitutets programpunkt sändes den finlandssvenska artisten Mareys videoklipp med låten "Lagoon". Förutom olika musikslag kunde de digitala besökarna under kvällen även följa improvisationsteater, livesänd guidning i Stadsarkivet, Cullbergbalettens dansande bland Nordiska museets Arktisutställning och robotyoga.

FRIS-Info

Kulturnatt Stockholms statistik pekar på att de digitala aktörernas bidrag visades sammanlagt mer än 100 000 gånger under evenemanget. Världens första digitala Kulturnatt blev med andra ord lyckad.

Finlandssvenskar i Uppsala har haft styrelsemöte!

Så här i Corona-tider valde vi att hålla ett styrelsemöte utomhus i en "pergola" där folk kan sitta och dricka kaffe och umgås när det är sommar och vackert. Inget regn föll på oss och det var varmt. Vi ville planera programmet för hösten när vi hoppas allt kommer igång igen.

*En sommarhälsning till Er alla från oss
Finlandssvenskar i Uppsala //
Ordförande Rabbe Sandell*

Finlandssvensk på nätet?

- *samtidsspaning med journalistik-professor Tom Moring*

Vilka framtidsutsikter har tidningarna nu när allt fler tar del av nyhetsutbudet på nätet? Hur kan finlandssvenskar reagera på sverigesvenskt medieutbud? Dessa frågor och mycket annat om att vara finlandssvensk på nätet behandlades under Fris-infos intervju med den finlandssvenske medieexperten Tom Moring.

Medias trängda situation

Professor Tom Moring har sedan flera år rest mellan uppdrag i Sverige och Finland (där han är mantalsskriven), men även på olika forskningsresor bortom Norden. På agendan brukar exempelvis finnas möten med vetenskapliga rådet och utgivningsnämnden i Svenska Litteratursällskapet i Finland (SLS), olika forskningsprojekt och viss undervisning på hans gamla institution vid Helsingfors Universitet.

Vad anser du om medias situation just nu?

- De aktörer som är beroende av annonsintäkter är idag i ett mycket trångt läge. De får räkna med ett betydande inkomstbortfall under det här året och det har "renn" slagit väldigt hårt mot sådana medier. I Sverige kompenseras det av presstöd i någon mening, i Finland har det inte varit lika än. Hittills har väl de finlandssvenska mediehusen hållits under armarna av sina ägare, konstaterar Tom Moring.

Tom Moring. Foto: Katarina Graffman

Via videolänk från sin stuga i den nyländska skärgården konstaterar han att public service i mångt och mycket kan ses ha fördelar. I både Sverige och Finland finansieras de numera av skattebetalare, medan traditionella tidningar kan behöva dra ner på bevakningen, vilket ger de förra mer resurser proportionellt sett.

FRIS-Info

- Även om alla webbsidor visar mycket hög besöksstatistik nu så har tidningarna ett kraftigt avbräck i ekonomin, säger Moring.

Prenumerations- och annonsintäkterna för de fysiska tidningarna har varit på nedgång länge och hittills är de digitala inkomsterna inte lika höga.

Finlandssvenska mediers roll

De finlandssvenska medierna verkar enligt Moring ha tagit en mellanposition i coronarapporteringen. I till exempel en kolumn av Hufvudstadsbladets Fredrik Sonck framförs hur en jämförelse mellan likvärdiga regioner i Sverige och Finland vore mer meningsfull än att jämföra grannländerna som helhet. Helsingfors-, Malmö- och Göteborgsregionen skulle förslagsvis vara mer rimliga.

- Man kan tolka det som ett sätt att från finlandssvensk sida försöka vara modererande i de här jämförelserna som ibland blir panikartade eller kritiska, på ett sätt där folks rädslor avspeglas för att det ska gå "som i Sverige", säger han.

Har finlandssvensk media en särskild roll?

- Det vet vi från tidigare, att Sverige förmedlas snabbare och mer täckande, via de finlandssvenska medierna än i det finska. Detta inflytande har de senaste åren stärkts betydligt och det beror på att man i högre grad tar in material från svenska TT, svarar Tom Moring.

Han konstaterar att finlandssvenska medier har avstått material från Finska Notisbyrå - den svenska avdelningen där

avslutades - och sedan bildade man en gemensam presstjänst med fokus på nyheter från det svenska Finland [SPT].

Moring erfar en slags "inkrökning" i mediebevakningen på svenska i Finland de senaste tre-fyra åren. Inom journalistikforskning kallas fenomenet *glokalisering*.

- Man tar in mycket material från utlandet, men också mer lokalt. Potentiellt stärker den här utvecklingen banden mellan Sverige och det finlandssvenska i Finland. Det som stör är när journalister inte ids, eller på grund av tidspressen inte hinner, anpassa texter till en publik i Finland.

Hur märks det att folk reagerar då?

- Det märks på inlägg i sociala medier och med insändare i de svenska tidningarna med reaktioner på exempelvis tydliga identitets-markörer, som att skriva kronor istället för euro, säger han.

Avseende tidsaspekten tyder mycket på att resurstillgångarna hos public service blir en fördel. De medieaktörer som har trängd ekonomi hinner sällan göra bredare egen bevakning och är beroende av externt material. Ibland dubbleras rapporteringen av public service. Diskussioner om en bättre samordning i mediebevakningen har därför väckts.

- Det kan vara klokt för minoritetspolitiken i allmänhet, även med bäring i Sverige, att tänka igenom begränsade resurser. Konkurrensen bör inte ligga mellan de finlandssvenska aktörerna utan gentemot ett internationellt utbud, på engelska och sedan ett finskt, säger Moring.

FRIS-Info

Hur är finlandssvenska mediebrukare?

- Finlandssvenskarna i Finland och Sverige är i en speciell situation eftersom de har kontakt med så många kulturer. Man talar svenska som modersmål, rör sig på engelska obehindrat eftersom man har lärt sig det i skolan, och så talar många dessutom finska. Framför allt unga finlandssvenskar är trespråkiga och har därför ett mångsidigare mediebruk, säger Moring som även har forskat i trespråkighet. [Läs mer om hans forskning på ämnet [här](#).]

Finlandssvenska nätverk viktiga

Funktionen hos medier i ett samhälle eller för en viss grupp - inte minst minoriteter - verkar ligga Tom Moring varmt om hjärtat. Ett av hans pågående projekt är till exempel en minoritetsspråksstödjande plattform i Ukraina. För att beskriva medias samhällsviktiga funktioner brukar det inom forskningen talas om en *vertikal* och en *horisontell funktion*.

- Den vertikala funktionen är viktig för att du som aktiv medborgare ska kunna delta i samhälleliga processer på ett likvärdigt sätt. Där ingår nyhetsuppdateringar och regelbunden bevakning. Den andra funktionen är kulturell och sammanknytande, eller etnisk för att välja ett mer begränsande uttryck, som är dialog- och diskussionsskapande. Den horisontella funktionen är väldigt viktig för att hålla kulturen levande, vilket innebär att de finlandssvenska nätverk som existerar nu är bra. På så vis har kulturen ett slags momentum, hävdar Tom Moring.

Vad är faran med att yngre inte läser tidningar om de ändå tar del av nyheter?

- Problemet är att de traditionella nyhetsmedierna inte har hittat de unga. De medel som ställts till förfogande har gått till att upprätthålla den traditionella journalistiken och där finns ej de unga med. Det har bara gjorts ett fåtal satsningar tidigare för att aktivera unga, i att nå olika "communities", men nu börjar det komma. Såsom KSF Medias satsning att med en ny tidning för barn nå 8–13-åringar, förklarar han.

*Det här är en förkortad version.
Läs hela intervjun på fris.nu*

Kalendarium

För aktuell information hänvisar vi till vår hemsida www.fris.nu eller vår sida på Facebook.

Besökstider på kansliet

Med anledning av den rådande situationen kring covid-19 har kansliet sedan en tid begränsade fysiska öppettider. Slå gärna en signal och kolla att vi är på plats.

Kansliet är semesterstängt 6 juli -31 juli

Det går att nå förbundet i akuta ärenden via telefon till +46 (0)72-329 31 31 eller via mejl till ordforande@fris.nu

**Nästa Fris-info utkommer v. 42
Manusstopp 5 oktober**

FRIS-Info

Välkomna till Fris

Besök: Bellmansgatan 15 nb, Stockholm
Mejl: kansli@fris.nu
Mobil/SMS: +46 (0)72-329 31 31
Kansli: 08-702 01 10

Inger Nyblom Hermansson
Förbundsordförande
Mejl: ingernyblom@gmail.com
ordforande@fris.nu
Mobil/SMS: +46 (0)70-533 55 96

Facebook/messenger:
@finlandssvenskarnasriks
Instagram:
@fris.nu
Hemsida:
www.fris.nu

Finlandssvenskarnas riksförbund i Sverige, Fris, är centralorganisationen för finlands-svenska ideella föreningar som är verksamma i Sverige. Fris grundades 1969 och idag har förbundet cirka 1 100 medlemmar fördelade på 17 föreningar runt om i landet som alla arbetar för att främja finlandssvensk kultur och finlandssvenska intressen i Sverige och Finland. Fris bedriver informations-verksamhet för ökad kunskap hos Sveriges befolkning om finlands-svenskarna genom att anordna och delta i olika slags kultur-, samhälls- och fritids-aktiviteter samt samarbeta med och påverka organisationer och myndigheter i Sverige och Finland.